

DIPUTACIÓ DE BARCELONA

REORGANITZACIÓ

d'algunes Escoles Tècniques

1915

RF-5-50

DIPUTACIÓ PROVINCIAL DE BARCELONA

REORGANITZACIÓ D'ALGUNES ESCOLES TÈCNIQUES

INFORME QUE PRESENTA LA COMISSIÓ
D'INSTRUCCIÓ PÚBLICA I BELLES ARTS

R.7.864

JULIOL DE 1915

Imp. de la Casa P. de Caritat, Montalegre, 5. — BARCELONA

Crítéri no interromput de la Diputació de Barcelona nombrosos anys ha, és l'aspiració a transformar segons normes d'autonomia l'organització i el regim de les seves escoles. A cada projecte de reforma de la llei provincial la Diputació per vot unànim o quasi unànim dels Diputats de totes significacions i tendències, ha expressat la seva aspiració a aixamplar el cercol de les seves atribucions en ordre a l'ensenyança. El mateix desig va informar les deliberacions de l'Assamblea d'Alcaldes reunida en aquest Palau amb assistència dels Diputats provincials l'any 1907. I tots els acords de la nostra Corporació encaminats a l'instauració de la Mancomunitat, com tots els de l'Assamblea de Mancomunitat un cop constituïda, han proclamat amb senyalada unanimitat i persistència la reivindicació de les funcions de l'Estat en matèria d'ensenyança en tots els ordres, des de la elemental a la universitària i per tant d'una manera especialíssima la de

les ensenyances tècniques; de conformitat a l'opinió general de la nostra terra i a les declaracions solemniais de quasi totes les forces polítiques i socials de Catalunya.

Referint-se concretament a les Escoles provincials que tenen caràcter oficial, l'aspiració a regir-les lliurement ha sigut manifestada repetides voltes no solament en els acords de la Diputació i de la Mancomunitat esmentats en el paragraf anterior, sinó també en discursos, programes i memories presidencials, als quals en aquest punt han donat la seva conformitat amb una sola excepció, tots els grups de la Diputació provincial.

L'esperança en una immediata reforma provincial de primer, en l'immediata delegació d'aquestes funcions de l'Estat després, així com la execució d'altres objectius del nostre programa cultural, va fer-nos anar aplaçant el moment de plantejar aquest problema, conseqüents amb el nostre criteri d'usar de totes les funcions nostres i de tots els nostres drets actuals, avans d'apremiar per a obtenir-ne d'altres.

Però avui les circumstancies exteriors determinen una clausura indefinida de les Corts i per tant una indefinida dilació en el plantejament de les delegacions. L'exemple d'altres Corporacions espanyoles que frueixen d'una relativa autonomia, sense necessitat de delegacions, estimula a cercar una solució; i l'actitut d'algunes escoles

que de les desatencions han passat a la desobediència dels acords de la Diputació, que han amagat a la Diputació la data de les exposicions escolars reglamentaries com si volguessin defugir la fiscalització nostra, que en comptes de sentir-se satisfetes de que la Diputació pogués conèixer i veure exposats els treballs del curs, resum de la tasca de professors i alumnes, se neguen a presentar-los, obliga a donar a aquest problema una solució immediata.

Aquest i altres actes de les escoles provincials amb caràcter oficial obeeixen al criteri de creure que no són provincials sinó de l'Estat, que respecte d'aquestes escoles la Diputació no té ni ha de tenir altra intervenció que pagar, oblidant que tota Corporació té no solament el dret sinó el deure de saber i investigar com són esmerçats els seus cabals i, per tant, que en el fet del sosteniment hi va anexe el dret d'investigar, d'inspeccionar el funcionament de l'Escola, a fi de que a tota hora, a tot moment la Diputació pugui saber si són acomplides les finalitats, si es logren els objectius que determinen el seu acord d'inversió en aquestes escoles dels cabals de la col·lectivitat.

Hora és, per tant, de que la Diputació estableixi en termes clars i precisos els límits de les seves funcions, que sàpiga bé quins són els seus drets, per a acomodar-hi també justament, equitativament, sense excés ni defecte, els seus devers; que determini el minimum d'intervenció

indispensable per a seguir acceptant la responsabilitat de sostenir-les.

La presentació clara de tots els antecedents d'aquel problema i dels medis i acorts necessaris per resoldre'l, venen desenrollats en els succesius articles d'aquest informe, cumplint l'encàrrec que la Comissió d'Instrucció Pública i Belles Arts va rebre de la Diputació en la sessió passada.

I

**La Diputació i l'Estat en relació amb algunes
Escoles tècniques**

a) EL COST DE MANTENIMENT

Del Pressupost General ordinari de la Diputació de Barcelona per a l'any de 1915, són extretes les següents dades.

Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts

	<u>Pessetes</u>
Dèficit a cubrir amb fondos provincials. . .	166,455
D'aquest dèficit, l'Ajuntament de Barcelo- dèu abonar-ne.	<u>42,250</u>
Dèficit real a càrrec de la Diputació. . .	<u><u>124,205</u></u>

De les 166,455 pessetes la Diputació ne reintegra directament a l'Estat 84,500 pessetes i paga a l'Escola, 81,955 pessetes.

L'Estat únicament paga d'aquesta Escola els augmentos de sou als Professors, la quantia dels quals no consta en el pressupost de la Diputació.

Hi ha que notar que l'Ajuntament de Barcelona

està endarrerit de varis anys en el pagament a la Diputació de la quantitat amb que subvenciona aquesta Escola; de manera que la Diputació de Barcelona la sosté corrent amb el risc del dèficit que produeix i avençant les quantitats que calen.

Escola d'Enginyers Industrials

	<u>Pessetes</u>
Subvenció de l'Estat.	15,000
Subvenció de l'Ajuntament de Barcelona	24,110
Dèficit a cubrir amb fondos provincials.	32,450

Ademés la Diputació acostuma a pagar anyalment unes 8,000 pessetes més de dèficit que's produeixen per diferències de matrícules. Amb aquesta Escola la Diputació corre també amb el dèficit.

Escola Superior d'Arquitectura

	<u>Pessetes</u>
Dèficit a cubrir amb fondos provincials.	48,310

Van a càrrec de l'Estat els quinquenis d'augment de sou als Professors, la quantia dels quals no s'especifica en el presupost presentat per l'Escola.

La Diputació aixís mateix paga el dèficit que resulta.

Escola Provincial de Nàutica

	<u>Pessetes</u>
Es sostinguda enterament per la Diputació.	18,729

RESUM GENERAL

	Paga l'Estat	Paga l'Ajuntament	Paga la Diputació
Escola de Belles Arts .		{ 42,250 750	124,205
Escola d'Enginyers .	15,000	24,110	{ 32,450 8,000
Escola d'Arquitectura.			48,310
Escola de Nàutica . .			18,729
Totals per a 1915 .		67,110	231,694

*b) EL LUCRE DE L'ESTAT AMB LES ESCOLES
DE LA DIPUTACIÓ*

L'Estat governa en absolut les Escoles tècniques oficials que la Diputació de Barcelona manté amb els seus cabals, produint-li en con un t en lloc de despeses un ingrés pel seu Tresor, absurd de que seria en altra terra inconcebible.

La pressa amb que ha degut confeccionar-se el present informe no ha permès obtenir les dades dels dos cursos darrers. Les que es presenten a continuació se refereixen al quinqueni de 1909 a 1913 i foren facilitades per les Secretaries de les Escoles respectives.

Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts

Cobrà l'Estat:

	<u>Pesettes</u>
Per reintegraments de la Diputació per al professorat oficial, 81,000 pesettes cada any.	405,000
Per reintegraments de la Diputació per material, 3,500 pesettes cada any.	17,500
Per contribució d'utilitats que reté del professorat oficial	69,005
Per contribució d'utilitats del personal que cobra de la Diputació	20,534'90
Per impost de 1'20 % de pagaments de material	<u>2,273'42</u>
Total que cobrà l'Estat	<u><u>514,313'32</u></u>

Pagà l'Estat:

Import total de les nòmines, sous i quinquenys del professorat oficial	499,418'69
Per material ordinari, 3,500 pesettes cada any	17,500
Per material extraordinari, fondos de l'Estat	21,722
Premis als alumnes, fondos de l'Estat	<u>10,120</u>
Total que pagà l'Estat	<u><u>548,760'69</u></u>

RESUM:

Pagà l'Estat.	548,760'69
Cobrà l'Estat	514,313'32
Diferencia.	<u><u>34,447'37</u></u>

L'Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts de Barcelona
costà en cinc anys:

	<u>Pessetes</u>
A l'Estat, que la governa.	34,447'37
A la Diputació, a qui es nega tota inter- venció pedagògica	409,635 —

Escola d'Enginyers Industrials

Cobrà l'Estat:

	<u>Pessetes</u>
Descomptes de sous als professors i su- plents.	52,991'24
Per títols, timbres i pòlices	111,238'70
	<u>164,229'94</u>

Pagà l'Estat:

Cinc subvencions de 15,000 pessetes . . .	75,000
Quinquenis als professors	53,250
	<u>128,250</u>

RESUM:

Cobrà l'Estat	164,229'94
Pagà l'Estat.	<u>128,250</u>
Lucre per l'Estat.	<u>35,979'94</u>

L'Escola d'Enginyers Industrials en cinc anys:

Produí a l'Estat, que la governa.	35'979'94
Costà a la Diputació, qui no hi te cap intervenció pedagògica	150,552'19

Cal fer constar, ademés, que la Diputació ha esmersat quantiosos cabals en l'instal·lació en nous locals i en montar moderns laboratoris.

Escola Superior d'Arquitectura

Cobrà l'Estat:

	<u>Pessetes</u>
Per títols	17,760
Per utilitats del personal.	24,595'39
Per drets d'exàmens	<u>1,114</u>
Total pessetes.	43,469'39

Pagà l'Estat:

Per quinquenis	25,999
Per viatges pràctics (1913)	<u>4,000</u>
	29,999

RESUM:

Cobrà l'Estat	43,469'39
Pagà l'Estat.	<u>29,999</u>
Lucre per l'Estat.	<u><u>13,470'39</u></u>

L'Escola Superior d'Arquitectura en cinc anys:	
Produí a l'Estat, que la governa	13,470'39
Costà a la Diputació, que no hi te cap intervenció pedagògica	152,047'19

Escola Provincial de Nàutica

Els dèficits pagats per la Diputació, que no intervé per rès en las ensenyances, ascendeixen a pessetes 47,363'39, de les quals cal rebaixar 1,220 pessetes que produí l'impost del timbre provincial. 46'143'03 En cambi l'Estat, per certificats, timbres, impòsts sobre sous, etc. hi lucrà. . . 5,574'36

RESÚM GENERAL

	Costà a l'Estat	Prodní a l'Estat	Costà a la Diputació
Escola de Belles Arts .	54,447'37	—	409,635
Escola d'Enginyers . .	—	35,979'94	150 552'19
Escola d'Arquitectura .	—	13,470 59	152 047'19
Escola de Nàutica . .	—	5,574'36	46,143'03
Totals pels cinc anys.	54,447'37	55,024'69	758,377'41

La conseqüència és que l'Estat lucra en la ensenyança de les quatre escoles de que's tracta. Aqueix lucre inconcebible es repeteix en altres institucions d'ensenyança de Catalunya.

II

Antecedents legals referents a algunes Escoles tècniques

Escola Superior d'Arts i Industries i Belles Arts

Existia, amb caràcter oficial en aquesta provincia, sostinguda pel Govern, l'Escola Superior de Belles Arts, que fou suprimida per decret de 30 de juny de 1860.

La Diputació acordà conservar-la per a que formés part de l'Escola politècnica provincial, la qual desaparegué en 1870. En octubre del mateix any va crear-se l'Escola de Pintura, Esculptura i Gravat, amb caràcter lliure, i quedant baix la immediata dependència de l'Academia provincial de Belles Arts.

Volia la Diputació, en 1873, suprimir aquesta Escola lliure de Pintura, Esculptura i Gravat; però l'any següent se publicà el recordat Reial decret de 29 de juliol i succeí amb aquesta ensenyança lo que amb les d'Arquitectura, Enginyers i Nàutica, és a dir, aprofitant la promesa que feia el Govern de donar el caràcter de públicas i oficials als establiments mantinguts per les Corporacions locals, la provincial de

Barcelona sol·licità aquesta ventatja per a l'Escola de Pintura, Esculptura i Gravats, obtenint la Reial ordre de 28 de gener de 1875, en la qual s'accedeix a lo sol·licitat, mitjantçant certs requisits, entre'ls què figura el de que *l'Escola se subjectarà a les reformes que en lo successiu acordi introduir en els centres de la propia índole el Govern, a qui correspondrà també tot lo referent al nomenament dels professors.*

Això vol dir que aquesta ensenyança ha tingut d'entomllar-se a les nombrosíssimes disposicions que amb posterioritat a l'època de què es parla s'han dictat per a regular aqueixa classe d'Escoles.

Després de moltes variacions, es publicà el Reial decret de 16 de desembre de 1910, dividint aquestes escoles en dos graus: d'Arts i Oficis i Industrials, fixant les assignatures i la manera com deuen donar-se; determinant tot lo referent al professorat, i disposant que al seu front hi haurà un Director quefe de l'establiment i immediat geràrquicament al Rector del districte universitari. El reglament de la mateixa data fixa ampliament tals disposicions, aplicables a l'Escola de Barcelona. Per a regir an aquesta s'ha dictat, l'any 1911, un reglament interior que preceptúa, en els seus articles addicionals, l'aplicació de la legislació general d'Instrucció pública per a quant no estigui taxativament marcat en dit reglament, ni en el decret, reglament orgànic i reglament dels Instituts de segona ensenyança que té caràcter de supletori.

A l'Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts destina l'Estat la quantitat de 3,500 pessetes per a material, i les remuneracions al Professorat oficial que el mateix Estat abona directament, lis són reintegrades a la Tesoreria d'Hisenda per la Diputació i l'Ajuntament de Barcelona, important 166,455 pessetes el dèficit que

paga la Diputació provincial, del que ha d'abonar l'Ajuntament, 42,450 pessetes.

La referida Escola es trova establerta al Palau de Llotja, i té sucursals en tres diferents punts de la ciutat, on es donen classes de nit als alumnes que no poden concòrrer a les centrals.

Escola d'Enginyers Industrials

Cumplint lo que prevenia la base quinta de la Llei de 17 de juliol de 1857, relativa a la manera d'atendre al sosteniment de les Escoles Industrials Superiors, fou dictada la Reial ordre de 4 de juliol de 1859, dirigida a la Diputació i a l'Ajuntament de Barcelona, amb la finalitat de que fossin exactament complides aquelles disposicions legals en la propia Escola Industrial de la propia ciutat. Preceptuava dita Reial ordre que les Diputacions i Ajuntaments de les localitats aon hi haguessen Escoles Industrials Superiors, devien comunicar al Govern si costejarien o no tals establiments; que en cas afirmatiu era precis incloure en pressupost les partides necessaries per a son sosteniment, entenent-se que si dintre de un termini que's fixava, no havien complert les provincies aitals requisits, s'entendria que renunciaven als beneficis de la Llei, perdent les Escoles el caràcter de Superiors; que l'Estat contribuiria amb la tercera part dels gastos; que l'edifici devia reunir les condicions necessaries per a donar-se l'ensenyança; i, finalment, contenia quelcunes disposicions referents al pagament dels Professors i material.

La Diputació i el Ajuntament de Barcelona van

posar-se d'acord per al plantejament de l'Escola Industrial, fixant-se la quantitat que per a sostenir-la faríen efectives cada una de dites Corporacions.

En aquesta forma visqué l'Escola uns quants anys, sense mutacions en les regles de son regisme. En 1866, una Reial ordre de data 7 d'agost, donava de baixa, en el pressupost del Ministeri de Foment, els crèdits amb que el Govern havia contribuït fins aleshores a sostenir les Escoles Industrials de província, suprimint-se, en virtut d'aquesta Reial ordre, l'establerta a Sevilla. Mes, en atenció al caràcter industrial de Catalunya, i a les especials circumstàncies de Barcelona, se dictà una altre Reial ordre, de 16 d'agost del mateix any, en la qual se resolía consultar a la Corporació provincial i Ajuntament d'aquesta ciutat per a que per sí, o dirigint-se als restants organismes del Principat, manifestessin si estaven conformes en costejar l'Escola Industrial Superior del Districte, subjectant-se a diverses bases que prevenen que l'ensenyança s'ajustarà estrictament al Reglament del Reial Institut Industrial; que el Govern nomenarà els Professors i abonarà els premis d'escalafó, a qual efecte fixà una subvenció anyal de sis mil escuts per a l'Escola; i que els alumnes satisfarien en paper de reintegre els drets corresponents als títols que s'expedissin.

La Diputació, en vista de l'abans dita Reial ordre, acordà sostenir l'Escola, oficiant a les Corporacions provincials de Lleida, Girona i Tarragona, per si volíen cooperar als gastos, sense haver rebut satisfactoria resposta de cap d'elles; solament l'Ajuntament de Barcelona acordà contribuir en la forma en que venia fent-ho.

En l'actualitat, el plan d'ensenyança i organització de l'Escola se regeix pel Reglament de 6 d'agost de 1907, dictat per a la de Madrid, i aplicable, segons

prescripció de son article según, a la de Barcelona. Aquest Reglament deroga totes les disposicions anteriors en la part que puguin oposar-se al mateix.

Tenim doncs, amb caràcter oficial, una Escola d'Enginyers. Les disposicions que's citen en la ressenya de l'Escola d'Arquitectura, són aplicables aquí. L'esperit general de la legislació no ha variat.

Escola Superior d'Arquitectura

Fou creada per iniciativa de l'Academia de Belles Arts, en virtut de l'autorització otorgada per la Direcció General d'Instrucció pública a 25 de desembre de 1868, amb les mateixes atribucions de l'Escola Superior de Madrid, amb arranjament a la llei i amb la condició de que l'Estat no contribuiria al seu sosteniment.

L'Academia acudí a la Diputació, i aquesta davant del Decret de 30 de juny de 1869 (que rellevà a l'Estat de l'obligació de sostenir l'Escola de Belles Arts, on deuria establir-se la d'Arquitectura) acordà la fundació de l'Escola Politècnica, a la qual s'afegí, per via d'assaig, l'ensenyança dels dos primers cursos d'Arquitectura, que començà l'any 1870, amb la condició d'Escola lliure, i, per tant, amb subjecció al Decret de 28 de setembre de 1869 que exigia que els títols fossin rehabilitats a l'Escola de Madrid per a empleus públics i serveis oficials.

Suprimida l'Escola Politècnica per acords de 2 de setembre de 1870 i 31 d'octubre de 1871, es creà pel según dels propis acords, l'Escola Provincial Lliure d'Arquitectura, amb les ensenyances de la oficial de Madrid, poguent expedir títols d'Arquitectes, amb la

validesa declarada per Reial ordre de 8 de gener de 1871.

Més tard, o sia en 22 de gener de 1875 (Reial ordre ratificada per la de 18 de setembre del mateix any), la Diputació va obtenir que l'Escola fos declarada oficial, de conformitat amb lo disposat per Reial decret de 29 de juliol de 1874, i mitjançant certes condicions referents al compliment per part d'aquesta Corporació de les obligacions imposades pels articles 109, 110, 111, 117 i 118 de la Llei de 9 de setembre de 1857 i el 46 de la de 9 d'agost de 1870 (despeses de les Escoles Normals i Instituts i inclusió als pressupostos de les del personal docent de l'Escola); al nombre i dotació de dit personal docent nomenat pel Govern, personal que, en son cas, disfrutaria havers d'excedencia; a que l'Escola no podria donar el títol d'Arquitecte fins estar organitzada com la de Madrid; i a que l'autorització s'entendria condicional i revocable, previ dictamen del Consell d'Instrucció pública.

Ja en funcions oficials l'Escola, s'encarregaren les ensenyances interinament als Professors que servien les càtedres de la mateixa Escola, aprovant-se aixís per la Direcció General de 22 de novembre de 1875, i manant-se, en 22 de juny de 1877, la completa assimilació d'estudis d'ambdues Escoles, i que la de Barcelona es subjectés al quadro d'assignatures establert a la de Madrid.

El Reglament de l'Escola Superior de Madrid fou publicat a 7 de setembre de 1896, reformat a 2 de novembre de 1903 i novament dictat a 23 d'octubre de 1914; puntualitzant-se en tots el regisme de les ensenyances, la plantilla dels Professors, i que aquests, aixís com el Director de l'Escola, seràn nomenats pel Govern.

Per Reial ordre de 18 de juny de 1897 es compeli a la Diputació per a que acomodés l'organització de

l'Escola de Barcelona a la de Madrid; baix apercebiment d'anular l'autorització per a concedir títols d'Arquitecte; a lo qual s'accedí per acord de 15 de febrer de 1898. Després, ha rebut aquesta Corporació invitacions del Govern per a establir a l'Escola d'Arquitectura una Càtedra de Llengua alemanya; per a ajustar els sous i remuneracions a lo disposat per l'article 4^t del Reial decret de 15 de juliol de 1875 i article 5^t del de 23 d'agost de 1888 (pagament dels dos terços del sou de catedràtics als Auxiliars que desempenyin càtedres vacants); reconeixent-se en la Reial ordre de 15 de juliol de 1914, que el senyalament de sòu o remuneració al Professorat de l'Escola és facultat exclusiva de la Diputació, a tenor de lo estatuit per l'article 9e del decret de 14 de gener de 1869.

Ademés, per Reial ordre de 23 d'octubre de 1914, s'invità també a la Diputació per a incloure en els seus pressupostos les sis places de Professors numeraris que pel nou Reglament s'agumentaren a l'Escola de Madrid; i per altre Reial ordre de 28 de novembre següent se manà que en lo successiu l'Escola de Barcelona es considerés compresa en l'esmentat Reglament nou, i s'aprovà la distribució d'Assignatures i Professors proposada per la Direcció i Claustre de l'Escola de Barcelona, expressant-se que no s'inclouien allavors, per no ésser absolutament precis, les aludides sis places de Professors, sens perjudici d'efectuar-ho quan aitals places fossin dotades al pressupost provincial.

I la Diputació, a 15 de juny prop-passat, acordà manifestar al Ministeri d'Instrucció Pública i Belles Arts, que no's trobava en disposició d'augmentar les despeses de la referida Escola, dotant noves places de Professor, amb arranjamant al Reial decret de 23 d'octubre anterior.

Ara bé, de tot lo relacionat se desprèn que al Govern incumbeix dirigir l'Escola de què es tracta, com els altres establiments públics d'ensenyança, dictant llurs plans, programes d'estudis i reglaments literaris i administratius, i nomenant als quefes, professors, empleats i dependents en la forma prescrita per l'article 3.er del Reial decret de 29 de juliol de 1874; qual article 4.^t determina que'l dret d'inspecció correspon també al Govern. Respecte al nomenament d'empleats administratius de l'Escola, cal dir que per Reial ordre de 8 de febrer, de 1875 es declarà que podia fer-se per aquesta Corporació.

De manera que, apart d'aital facultat, ben migrada per cert, cap altre pertany a la Corporació provincial, que si vol que l'Escola de Barcelona continuï funcionant, ha de veure com l'Estat mana i disposa en tot, establint i variant les disciplines o les esnenyances de la manera que estimi millor sense sentir al menys per rés a la Diputació provincial, que sufraga totes les despeses. Perque es d'advertir que la Diputació paga la totalitat del dèficit fixat en el pressupost corrent en 48,310 pessetes, además del lloguer que igualment abona, i que està comprès en les 11,500 pessetes que la Diputació entrega cada any a la Universitat, i que l'Estat cobra els títols i els timbres, que sumen una forta quantitat, venint solament al seu càrrec els augments de sóu per raó de quinquenis, i els drets passius del Professorat en el cas que lis sien concedits pel mateix Estat.

Escola de Nàutica

En atenció al Reial decret de 29 de juliol de 1874, donant facultats a les Diputacions per al establiment d'Escoles amb caràcter d'oficials, mitjançant certes condicions contingudes en el propi Reial decret, la Corporació provincial instà del senyor Ministre de Foment que's dictessin les mides oportunes per a que continués funcionant sostinguda per la província i amb el caràcter d'establiment públic i oficial, l'institució fins aleshores lliure, nomenada Escola provincial de Nàutica, la qual venia actuant des de la meitat del segle XVIII.

Resultat d'aital instancia fou la Reial ordre de 9 de febrer de 1875, disposant que la repetida Escola se conservés amb caràcter d'establiment públic, quedant *sotmesa a les lleis, disposicions i reglaments que regien en aquell temps o que's dictessin més enllà i quedant subjecte a l'inspecció del Govern, que's reservava l'inspecció i el dret de suprimir l'establiment d'ensenyança si en les visites que a ell se fessin resultava que aquella no's donava com és degut*; i venint obligada la Diputació, en cas de suprimir-se l'Escola, a satisfer als cate-dràtics el sou corresponent com excedents; otorgant-se aiximateix el Govern la facultat de suprimir dit establiment si pel Còs provincial se faltava a qualsevolga de les obligacions que ell mateix, voluntariament, se comprometia a complir.

Avui la situació ha canviat bastant, per que el primer Reial decret de 16 de setembre de 1913, reorganitzà les ensenyances nàutiques, donant lloc a la creació de Patronats; després, la Reial ordre de 5 d'octubre de 1914 nomenà el Patronat per a l'Escola de Barcelona; i, finalment, el Reial decret de 28 de maig prop passat, ha donat noves orientacions, de tal modo, que

l'Escola de Nàutica, que era un establiment públic oficial sostingut amb fondos de la província, encar que *nomenant el Ministre al personal docent i administratiu, i tenint en aquella totes les facultats i atribucions que les lleis li atribueixen sobre els Centres oficials d'ensenyança*, s'ha convertit, segons sembla, en una Escola de l'Estat, en la que la Diputació sols ha de pagar el lloguer, el material i el personal subaltern.

Falta precisar, encara, l'actitut definitiva de la Diputació respecte a l'esmentada Escola de Nàutica, de la qual el dèficit del pressupost de l'any corrent puja 18,729 pessetes.

III

Programa mínim de reformes pedagògiques en algunes Escoles tècniques

Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts

Referent a l'Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts, l'aspiració de la Diputació de Barcelona és de reorganitzar-la a base d'Escola lliure, a fi de que tingui la llibertat d'aplicar els seus plans pedagògics, que tan brillants resultats han donat en les Escoles que ella directament dirigeix.

L'Escola de Belles Arts de Barcelona podria compondre la següent organització:

Escola central. — Hi hauria una Escola central dedicada exclusivament a l'ensenyança de la Pintura, l'Esculptura i demés arts que se'n deriven directament i que tenen per base el saber pintar, com el gravat, l'escenografia, etc. A aquesta Escola hi concourrien els qui es dediquen al conreu de les Belles Arts per especial vocació.

Escoles sucursals. — Les sucursals que té establertes l'Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts serien reorganitzades amb les tres seccions següents:

a) Ensenyança general del dibuix considerat en son aspecte d'educació per a suplir la deficiència de l'ensenyança del dibuix en les Escoles d'ensenyança primària. S'establirien uns programes i uns mètodes semblants als adoptats a les Escoles primàries de França en la rescent reforma radical de l'ensenyança del dibuix, que ha desterrat les làmines i els guixos.

b) Ensenyança especial pels aprenents dels oficis que conreuen les arts mecàniques (fusteria, cerralleria, etcètera), pels quals el dibuix, més que una forma de creació artística, és un coneixement que facilita la tècnica de l'ofici, un llenguatge gràfic per a comprendre i fer-se comprendre. La classe de Dibuix de l'Escola Superior d'Agricultura, a càrrec de D. Francesc de P. Nebot, i la de l'Escola Elemental del Treball, de D. Caietà Cornet, poden servir de tipu d'aquest Dibuix, segons la categoria de l'aprenent.

c) Ensenyança especial de Dibuix artístic per als treballadors dels Oficis d'art en la qual es practicaríen els deixebles en istilisacions, ritmes, composicions decoratives, creació artística subordinada a la mena de material de que's formaràn els objectes. La classe de Dibuix artístic de l'Escola d'Indústries Textils, a càrrec de D. Francesc Canyelles, pot presentar-se com a tipu d'aquesta ensenyança.

Escola d'Enginyers Industrials

En la reorganització d'aquesta Escola, conservant l'usatge de títol amb las altres Escoles, se pendria com un mínim l'ensenyança de l'Estat. Amb tot, deuria intentar-se una modificació encaminada a permetre una especialització dins la carrera, descon-

gestionant la varietat d'assignatures industrials heterogènies, i permetent a l'alumne una certa elecció de les matèries d'especialització.

Hauria d'establir-se, per a després de la carrera actual, com un doctorat o cursos superiors d'especialització i perfeccionament pels Enginyers. Podria assolir-se aquesta aspiració mitjançant la fundació de tres Instituts superiors que serien els següents.

a) Un Institut dedicat als estudis de la Química, que's podria organitzar a base dels Laboratoris d'Estudis Superiors de Química.

b) Un Institut dedicat a les Indústries Mecàniques i a l'Hidràulica.

c) Un Institut dedicat a la Física i especialment a l'Electricitat.

En aquests Centres de treballs, la fundació d'algún dels quals ha sigut ja sol·licitada a la Diputació pels alumnes actuals de l'Escola d'Enginyers Industrials, els Enginyers acabats de graduar-se podrien dedicar-se a la investigació de temes determinats, amb la guia d'homes d'elevada competència, nacionals o estrangers.

Escola Superior d'Arquitectura

Apart de la reforma de lo actual, fent que fossin una realitat els noms de les càtedres que's donen (criteri igualment aplicable a totes les altres Escoles amb plans de l'Estat), se pendria com a mínim el plan de l'ensenyança actual. Com amb l'Escola d'Enginyers Industrials, deuria permetre's a l'alumne que durant la carrera pogués anar ja a l'especialització. Deuria

aspirar-se a fer quelcom semblant al tipu d'Escola de Charlottenburg.

Igualment se podríen establir cursos de perfeccionament ulterior, els quals tindrien necessàriament una esfera d'aplicació més reduïda que a Alemanya, donada la pobresa econòmica d'Espanya. Amb tot, se podria preveure l'aspecte de la formació de l'Arquitecte municipal i de l'Arquitecte de monuments històrics. Aquest Institut complementari d'estudis superiors hauria de tenir el caràcter de tallers de treball o seminaris, semblant al d'Urbanització de l'Escola de Charlottenburg i als tallers de l'Escola de Belles Arts de París.

Escola provincial de Nàutica

Conseqüència de la falta absoluta de criteri pedagògic amb que ha intervingut el Ministeri d'Instrucció Pública en la reforma d'aquesta ensenyança, l'Escola de Nàutica de Barcelona se troba, en l'actualitat, completament desorganitzada. El nou decret determinant els estudis de la carrera, indica un camí i dintre la pauta fixada pel Govern, procurant que cada ensenyança fos una realitat, podria emprendre's la reorganització de la carrera, l'estudi de la qual té iniciat el Patronat corresponent.

Conclusions

Fonamentant-se en el que s'exposa en els paràgrafs anteriors, la Comissió d'Instrucció Pública i Belles Arts, per unanimitat, proposa a la Diputació la aprovació de les següents conclusions o acords:

I.—La Diputació afirma una vegada més la seva aspiració a regir i dirigir les seves ensenyances i a intervenir en la direcció i regiment de les que contribueix a sostenir, en proporció a la importància d'aquest concurs.

II.—La Diputació es dirigirà al Govern expressant-li la seva resolució de rescindir els compromisos actuals que estableixen el règim d'exclusiva direcció de l'Estat respecte de les escoles sostingudes per la Diputació i demanant-li l'aplicació en aquestes escoles, del règim autonomista que l'Estat ha aplicat a establiments d'ensenyança d'altres províncies.

III.—La intervenció de la Diputació en la direcció i regiment de les escoles que sosté exclusivament o el dèficit de les quals paga, s'exercirà per medi de la organització d'un Patronat per cada escola, format per representants de l'Estat i de la Diputació, així com

de les altres corporacions locals que la subvencionin en proporció de l'importància de la seva subvenció.

IV.—Els actuals plans d'ensenyança de cada escola seràn considerats com a mínimum irreductible, però podrà el Patronat de cada escola variar la distribució, ampliar, amb caràcter obligatori, les ensenyances, crear especialitzacions i seminaris, donant-ne compte al Ministeri i a la Diputació, que podràn, durant un terme fixat, suspendre els acords del Patronat en aquest ordre de matèries.

La provisió de les càtedres no serà mai per traslació d'una altra escola ni per permuta, sinó sempre per ingrés directe a cada escola. El Patronat farà els nomenaments de tots els professors, que deuràn tenir els títols acadèmics exigits per les lleis, sometent-los a l'aprobació del Govern. Podràn ser admesos en l'ensenyança professors estrangers. També podrà el Patronat autoritzar i ensajar en aquestes escoles la ensenyança dels privat-docents.

V.—La Diputació fixarà els sous i gratificacions dels professors i procurarà equiparar en pressupostos succeusius, a partir de la implantació d'aquest règim, els Professors de les escoles que restin subjectes al mateix, als empleats provincials de Secretaria en quant a quinquenis, jubilacions i dret d'ingressar al Montepió provincial.

VI.—La Diputació tindrà el dret de inspecció que cregui convenient en tribunals d'examen, revàlida i altres actes de les escoles.

VII.—Les escoles que l'Estat se reservi regir exclusi-

vament sense concedir el mínimum d'intervenció consignat en les bases anteriors, deixarà de ser sostingudes per la Diputació. Aquesta suprimirà en els pressupostos successius, a partir de la rescisió dels convenis amb l'Estat, la part corresponent als cursos que no siguin necessaris per complir els compromisos contrets per la Diputació amb els alumnes que tenen avui començada la carrera.

VII.—Una comissió formada per Diputats pertanyents a la Comissió de Instrucció i a la d'Hisenda, designats pel President, durà a cap les gestions necessaries per la execució d'aquest acord.

El President — *Josep Puig i Cadafalch*
Barcelona, 8 de Maig de 1915. — El Secretari de
la Comissió, *Ignasi Tarruella.*

Aprobat per la Diputació a 13 juliol 1915.

Apèndix I

Real decret de 30 de Març de 1904 creant l'Escola Industrial de Barcelona

Artículo 1.º Se crea en Barcelona un Centro general de Enseñanza técnica, denominado «Escuela Industrial».

Art. 2.º La enseñanza industrial propiamente dicha, a cuyo fin obedece la creación de este Centro, se dará intensiva y gradualmente, desde los estudios más elementales hasta los superiores para obtener el título de Ingeniero industrial, y comprenderá la de la gran industria fabril y manufacturera, la de las industrias de construcción mecánica y metálica, la de transportes, la química, las eléctricas, las de fermentaciones y cuantas abarca la tecnología en sus órdenes mecánico, químico y eléctrico.

Art. 3.º Esta Escuela dispondrá de abundante material de enseñanza, así como de vastos talleres y laboratorios, a fin de que los alumnos puedan adquirir, simultáneamente, los conocimientos teóricos y prácticos que les permitan una inmediata y eficaz aplicación al servicio de la industria particular.

Art. 4.º La Escuela Industrial se formará:

1.º Con las Escuelas municipales de Artes y la provincial de Artes y Oficios.

2.º Con las enseñanzas nuevas que se creen.

3.º Con la Escuela de Ingenieros Industriales.

Art. 5.º La Escuela Industrial funcionará bajo la alta inspección del Estado, confiando su dirección a un Patronato, con personalidad jurídica, revestido de plenitud de facultades, en cuanto se relacione con la enseñanza no oficial, para la gestión administrativa, la organización de la enseñanza, planes de estudio, elección de procedimientos y provisión de cada una de las plazas del personal docente de los dos primeros grupos.

Art. 6.º El Patronato estará formado por un Comité consultivo y un Comité ejecutivo; constituirán el primero, como Vocales natos, los Presidentes de la Diputación provincial, del Ayuntamiento de Barcelona, de la Cámara de Comercio, del Fomento del Trabajo Nacional, de la Asociación de Ingenieros industriales, de la Sociedad Económica de Amigos del País, del Sindicato de Exportadores de vinos, los individuos de la actual Comisión organizadora y los representantes de entidades que contribuyan con donativos de importancia al sostenimiento de la Escuela.

Art. 7.º El Comité ejecutivo constará de treinta Vocales, que serán personas de reconocida competencia en el orden industrial y científico, y conocedoras de las necesidades que el nuevo Centro viene destinado a llenar. Los nombramientos se harán por el Gobierno, a propuesta del propio Patronato. La duración de los cargos será de cinco años, y podrán ser reelegidos.

Art. 8.º Un Delegado Regio representará al Estado en el funcionamiento del Patronato, y estará

encargado de relacionarlo directamente con el Ministerio de Instrucción Pública y Bellas Artes.

Art. 9.º La enseñanza industrial de este Centro se dividirá en tres categorías:

- 1.ª Enseñanza elemental.
- 2.ª Enseñanza secundaria.
- 3.ª Enseñanza superior.

Cada una de estas tres enseñanzas tendrá a su frente un Director. El del primer grupo, será propuesto por el Claustro de todas las Escuelas elementales, y nombrado por el Patronato. El del segundo grupo, será de libre nombramiento del Patronato. El nombramiento de Director de la Escuela de Ingenieros Industriales, o sea el del tercer grupo, corresponderá única y exclusivamente al Gobierno, con arreglo a la legislación general.

Apèndix II

Escola d'Enginyers Industrials de Bilbao

Reglament aprovat per R. D. de 29 de maig de 1903

Capítol I. — Objecte de l'Escola i matèries d'ensenyament.

Capítol II. — Personal i material.

Capítol III. — Junta de Patronat.

Atribucions:

a) Formulació i fixació dels programes (ingrés i assignatures) oïnt als Professors respectius.

b) Proposar al Govern les modificacions que cregui convenientes i en el reglament i plans d'estudi.

c) Examinar i aprovar els comptes de despeses; amb la Junta de Professors, distribuir els fons per despeses de material.

d) Nomenar el personal administratiu i dependents.

e) Establir, previ consentiment del Govern, noves ensenyances d'ampliació sense caràcter obligatori.

f) Inspecció que cregui convenient en Tribunals d'exàmens, revàlides i altres actes de l'Escola, etc.

g) Recaptar l'import de les matrícules, drets

d'exàmens, subvencions, etc., i administrar tots els fons.

h) Establir el règim de l'ensenyança, distribució d'assignatures entre els Professors, ordre correlatiu, durada de les lliçons, forma dels exàmens.

i) Dictar i aprovar els reglaments d'ordre interior, d'acord amb aquest reglament.

j) Curar de l'exacta observancia d'aquest reglament.

Capítol IV. — Junta de Professors. Qüestions d'exàmens, millores d'ensenyança, règim de classe, etcètera.

Capítol V. — Obligacions, atribucions i drets del personal de l'Escola. El Director té per sobre la Junta de Patronat i ella ha d'aprovar, o bé la Junta de Professors, les millores que ell proposi, etc.

Art. 13. Els nomenaments de Professors i auxiliars de les assignatures recauràn en Enginyers, Arquitectes o Doctors en Ciència. Els farà la Junta de Patronat, sometent-los a la aprobació del Govern.

Art. 14. La Junta de Patronat autoritza als Professors per dedicar-se a treballs de la seva professió compatibles amb els deures oficials.

Art. 18. La Junta de Patronat concedeix les gratificacions als Professors.

Capítol VI. — Alumnes.

La Junta de Patronat castiga les faltes gravíssimes.

Art. 38. La convocatòria per als exàmens d'ingrés ... se publicarà cada curs en la Geceta, amb la deguda anticipació.

Capítol VII. — Ensenyança lliure.

Faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is arranged in several paragraphs and appears to be a formal document or report.

INDEX

	<u>Pags.</u>
Preàmbul	5
I. — La Diputació i l'Estat en relació amb algunes	
Escoles provincials	9
a) El cost de manteniment.	9
Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts.	9
Escola d'Enginyers Industrials	10
Escola Superior d'Arquitectura	10
Escola Provincial de Nàutica	10
Resum general.	11
b) El lucre de l'Estat amb les Escoles de la	
Diputació.	11
Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts.	12
Escola d'Enginyers Industrials	13
Escola Superior d'Arquitectura	14
Escola Provincial de Nàutica	15
Resum general.	15
II. — Antecedents legals referents a algunes Esco-	
les tèctiques	17
Escola Superior d'Arts i Indústries i	
Belles Arts	17
Escola d'Enginyers Industrials	19
Escola Superior d'Arquitectura	21
Escola Provincial de Nàutica	25

III. — Programa mínim de reformes pedagògiques en algunes Escoles tècniques	27
Escola d'Arts i Oficis i Belles Arts. . .	27
Escola d'Enginyers Industrials	28
Escola Superior d'Arquitectura	29
Escola Provincial de Nàutica	30
Conclusions.	31
Apèndix I. — Extracte de R. D. de 30 de març de 1904 creant l'Escola Industrial de Barcelona . .	35
Apèndix II. — Escola d'Enginyers Industrials de Bilbao	38

179.

RF-5-50